

Minister president Geert Bourgeois

Minister van Cultuur Sven Gatz

Traject voor een gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid

Actieplan

De acties, volgens de matrix van actiedomeinen

Hieronder een overzicht van de acties volgens de matrix met een beknopte omschrijving en timing (korte termijn (KT), middellange termijn (MLT) en lange termijn (LT)).

- **Wetgeving en statuut**

o Federaal

- Actie 1: Ongelijkheden tussen vrijwilligers wegwerken (KT): Vrijwilligers kennen niet in elke sector eenzelfde beschermingsgraad. Bepaalde regels institutionaliseren ongelijke behandeling tussen betaalde en onbetaalde medewerkers (o.a. fietsvergoeding, fiscus t.a.v. bestuursvrijwilligers, vrijwilligers in buitenland, de aansprakelijkheidsregeling voor vrijwilligers in feitelijke verenigingen...).

o Vlaams

- Actie 2: Opvolgen van de vrijwilligerswet binnen de Vlaamse Gemeenschap (KT-MLT): Verschillende elementen uit de federale Vrijwilligerswet hebben een weerslag op het vrijwilligerswerk in Vlaanderen zodat het meer dan nuttig is dat Vlaanderen actief meehelpt aan inventarisatie en formulering van suggesties om onduidelijkheden op het vlak van regelgeving of interpretatie van de regelgeving weg te werken, door bv. heldere richtlijnen ten aanzien van interpretaties van de toepassing van de Vrijwilligerswet door administraties. Binnen deze context is een permanente vinger aan de pols belangrijk door vragen of problemen van vrijwilligers of organisaties op te lijsten, te analyseren en hieruit stappen te detecteren.
- Actie 3: Administratieve drempels tot het vrijwilligerswerk wegnemen (KT): Kandidaat vrijwilligers en organisaties beschouwen voorafgaandelijke formaliteiten om te mogen vrijwilligen als hinderlijk. Via deze actie wordt aan het werkveld duidelijk gemaakt dat de Vlaamse overheid een 'partner' is in de realisatie van een vrijwilligersvriendelijk klimaat.
- Actie 4: Een transparant en werkbaar systeem opzetten inzake de collectieve verzekering vrijwilligerswerk (MLT): De Vrijwilligerswet belooft duidelijke info, toegang tot een collectieve verzekering,... maar dit is dode letter gebleven. De Collectieve Verzekering gefinancierd door de Nationale Loterij en aangeboden door de provincies vraagt grondige evaluatie. De verzekering richt zich vooral op feitelijke verenigingen en heeft verschillende beperkingen. Er zal worden onderzocht of Vlaanderen een taak kan opnemen inzake een collectieve verzekering opdat het ruime werkveld erop beroep kan doen. Dit dient verder bekeken te worden in de ontwikkelingen met betrekking tot de vernieuwde taakstelling van de provincies.

- Actie 5: Laagdrempelige toegang tot betrouwbare en actuele basisinformatie over de Vrijwilligerswet (KT): De nood aan toegankelijke en betrouwbare informatie is groot. Door de basisinfo te bundelen en op een beperkt aantal fora aan te bieden, kan de kwaliteit beter worden gegarandeerd. Het doel is om versnippering tegen te gaan van (vaak niet geactualiseerde) informatie over vrijwilligerswerk en ervoor zorgen dat alle belanghebbenden een referentiepunt hebben met betrekking tot actuele en juiste info.
- Lokaal
  - Actie 6: Laagdrempelige toegang tot betrouwbare en actuele basisinformatie over de Vrijwilligerswet voor en door lokale besturen (KT-MLT): Er is nood aan informatie over de basisprincipes van zowel de Vrijwilligerswet als over vrijwilligersmanagement. Deze actie is specifiek gericht op de lokale besturen: aanbieden van een laagdrempelige publicatie met informatie voor (kandidaat) vrijwilligers en ontwikkelen van een handleiding voor de lokale besturen wat betreft intern vrijwilligersbeleid.
  - Actie 7: Nagaan of er een traject opgezet kan worden met de VVSG en de lokale besturen om gemeentelijke reglementering die effect heeft op vrijwilligerswerk (en het verenigingsleven) te vereenvoudigen (MLT). Als voorbeeld wordt verwezen naar de workshop 'wegnemen van regulitis bij het organiseren van kampen voor jeugdbewegingen' (zie <https://www.vvj.be/nieuws/workshop-regulitis-organiseren-van-kampen>).
- **Informatie en ondersteuning**
  - Federaal
    - Actie 8: Vlaamse opvolging van de werkzaamheden van de federale Hoge Raad (HRV) voor Vrijwilligers (KT): Op het gebied van de praktijken inzake vrijwilligerswerk, benadering, interpretatie en toepassing van de Vrijwilligerswet bestaan significante verschillen tussen gewesten en gemeenschappen. We bekijken of en op welke manier Vlaamse afstemming binnen de HRV kan georganiseerd worden. Het is ook belangrijk om dossiers, informatie en discussiepunten met het werkveld te delen, in functie van zowel betere toepassing van de regels als van de organisatie van inbreng vanuit het werkveld om richtlijnen en interpretaties uit te werken vanuit een Vlaams perspectief.
  - Vlaams
    - Actie 9: Een Vlaams expertisecentrum consolideren (KT-MLT): Om het vrijwilligerswerk over de sectoren heen te ondersteunen, te voorzien van actuele informatie, op de hoogte te brengen over recente ontwikkelingen op het gebied van onderzoek, tendensen en publicaties, is één centraal punt vereist. Dit centraal punt biedt recente en solide informatie en advies over de regelgeving en stelt zich dienstbaar op ten aanzien van de sectoren. Het expertisecentrum werkt verbindend en volgt actuele evoluties in het vrijwilligerswerk op. Deze rol is in eerste instantie weggelegd voor het huidige Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk.
    - Actie 10: Intersectorale kennisdeling op maat van sectoren, organisaties in bovenbouw en lokale besturen (inclusief plan van aanpak voor sectorale eigenheid en disseminatie) (MLT): De informatie over de regelgeving, vrijwilligersmanagement, adviezen en tendensen zijn te

versnipperd en soms wordt sterk verouderde informatie aangeboden, wat opgelost kan worden door groepering en actieve ontwikkeling. Relevante informatie over het vrijwilligerswerk, m.h.o.o. ondersteuning en raadgeving aan organisatoren van het vrijwilligerswerk, info over nieuwe publicaties in binnen-en buitenland, onderzoeken, ... zijn thans niet terug te vinden op één plek, wat efficiënte informatiedoorstroming en toegankelijkheid van info belemmert.

- Actie 11: Een competentie-instrument (door)ontwikkelen samen met partners (MLT): Vrijwilligers zoeken meer naar een engagement waarin ze hun talenten kunnen ontwikkelen of verzilveren. Competentiemanagement kan een hulpmiddel zijn voor organisaties om hun aanbod aantrekkelijk te maken. Voor vrijwilligers biedt het mogelijk een extra stimulans om zich te engageren. Competenties worden gezien als een mogelijkheid om wat mensen leren doorheen vrijwilligerswerk zichtbaar te maken binnen een context van levenslang en levensbreed leren. De dimensie van 'employability' speelt een rol, maar mag niet dominant zijn. De ontwikkeling van dergelijk instrument dient ook afgestemd met Onderwijs (EVC) en Werk. Het mag geenszins de bedoeling zijn vrijwilligerswerk te instrumentalisieren en bovendien dient bij dit instrument gewaakt te worden op gebruiksvriendelijkheid en laagdrempeligheid: dergelijk instrument mag geen zware administratieve lasten met zich meebrengen.
- Actie 12: Lokaal ondersteuningsbeleid vrijwilligerswerk opzetten op basis van globale behoeftendetectie (KT-MLT): Naar aanleiding van de toename van het aantal vragen van lokale besturen naar hun mogelijke rol inzake vrijwilligerswerk (beleid) startte het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk een project op, met o.a. een uitgebreide fase wat betreft behoeftedetectie, dat leidt tot aandachtspunten om het ondersteuningsinstrumentarium op te enten. Aan deze stappen wordt uitvoering gegeven in het project Lokale Besturen, i.s.m. VSVw, VVSG en Cera. Na de projecttijd (eind oktober 2017) moet bekeken worden hoe de resultaten van dit project kunnen verduurzaamd worden.
- Actie 13: Vorming en opleiding vrijwilligersbeleid en -management voor verantwoordelijken (MLT): De nood aan permanente vorming is groot. Er kan worden overwogen om een heuse opleiding voor vrijwilligerscoördinatoren in het leven te roepen (bijscholing, richting binnen personeelsbeleid,...). Uit het HOV blijkt dat er nood is aan 'fysieke' ontmoeting over sectorgrenzen heen: heel veel kennis en informatie is digitaal beschikbaar via websites en databases, maar vorming en werkelijk contact blijft onontbeerlijk om betrokken en geïnteresseerden correct te informeren. Door thematische infomomenten en delen van de praktijken kan hieraan worden tegemoet gekomen.
- Actie 14: Een basisaanbod informatie en ondersteuning voor vrijwilligers realiseren (KT-MLT): Vrijwilligers hebben nood aan basisinformatie over hun rechten en plichten, net als aan een instrument om te zoeken naar voor hen gepaste vrijwilligersopportunities. De website vrijwilligerswerk.be is hiervoor een instrument, dat echter breed gepromoot moet worden en waarin blijvend moet worden geïnvesteerd. We dienen ook na te gaan hoe we (bestuurs)vrijwilligers wegwijs kunnen maken in de noodzakelijke informatie.
- Actie 15: Toegankelijkheid van het vrijwilligerswerk (LT): De realisatie van de toegankelijkheid speelt zich af op verschillende niveaus: wegwerken van drempels (cf. regulitis), voeren van promotie voor het

vrijwilligerswerk (cf. Visie) en stimuleren van bepaalde (doel)groepen om te vrijwilligen. Ook mensen aanzetten om te participeren kan het vrijwillig engagement stimuleren. Actie 15 speelt in op deze laatste dimensie maar kan gekoppeld worden aan Actie 11 (competentie-instrument).

○ Lokaal

- Actie 16: Investeren in kwalitatief vrijwilligers(werk)beleid (MLT-LT): Heel wat lokale besturen zijn zoekende om het vrijwilligerswerk te versterken en te ondersteunen. Het is essentieel om deze lokale initiatieven te stimuleren maar ook om op Vlaams niveau te voorzien in een ondersteuning voor de initiatieven van lokale besturen op het gebied van vrijwilligerswerk (tegengaan versnippering, cf. actie 12).
- Actie 17: Kennisdeling lokale besturen (MLT): Voor lokale besturen wordt onderzocht of, gezien de specificiteit van de context van hun werking, een bijzondere ondersteuning voorzien dient te worden. Dat kan best georganiseerd in synergie met het algemene ondersteuningsbeleid voor het vrijwilligerswerk, met oog voor het typische karakter van de lokale besturen. De Vlaamse overheid kan stimuleren dat de gemeenten een regierol opnemen om instrumenten lokaal in te zetten en gestalte te geven aan een lokaal ondersteuningsbeleid voor het vrijwilligerswerk.

- **Overregulering**

○ Federaal

- Actie 18: Afschaffen meldingsplicht RVA en Fedasil (KT): werklozen zijn verplicht bij de RVA toestemming te vragen om vrijwilligerswerk te mogen doen en vluchtelingen in een opvangcentrum dienen dit te doen bij de centrumverantwoordelijke. Deze meldingsplicht wordt zowel door vrijwilligers als organisaties als té zwaar ervaren, wat een extra drempel betekent en bovendien blijken er verschillende interpretaties te leven bij deze verschillende instanties en centra over wat als vrijwilligerswerk kan worden beschouwd.

○ Vlaams

- Actie 19: Drempels tot vrijwilligerswerk wegnemen (op gebied van regelgeving en onduidelijkheden) (MLT): Om zo accuraat mogelijk te remediëren of preventieve maatregelen te nemen, is het belangrijk om de concrete cases van organisaties en vrijwilligers te verzamelen en te documenteren, maar ook om na te gaan welke regels een positieve dan wel negatieve impact hebben op vrijwilligers(werk). Er kan een formule worden gezocht waarbij het werkveld problemen en aandachtspunten kan melden.
- Actie 20: Aanbevelings- en werkplan aanpak vereenvoudiging administratieve formaliteiten (preventie) (MLT-LT): Er werden al door verschillende organisaties, o.a. De Ambassade, de Verenigde Verenigingen, maar ook op initiatief van de Vlaamse overheid, studies verricht over de meest hinderlijke formaliteiten en regelingen. Via een plan van aanpak (engagementen, timing,...) kan dit systematisch worden aangepakt.
- Actie 21: Zoeken naar een methode om Vlaamse regelgeving eenvoudig en preventief te toetsen op hun vrijwilligersvriendelijk karakter. (LT): De Vlaamse overheid werkt momenteel met een digitale tool, 'Traject', waarmee beleidsdoelstellingen, -processen en -projecten gemonitord

worden en waar ook doelgroepen in aangeduid kunnen worden. De doelgroep 'vrijwilligers' kan worden toegevoegd, zodat de link van projecten en processen met vrijwilligerswerk ook aangegeven wordt. Hieraan kunnen ook nieuwe projecten worden toegevoegd die een band hebben met vrijwilligerswerk om tot een overzichtelijk kader te komen.

- Actie 22: Planlast reduceren (MLT): Vaak wordt geklaagd over een gebrek aan transparantie. Een handig systeem dat (bestuurs)vrijwilligers of verantwoordelijken van vrijwilligers wegwijs maakt, kan een belangrijk ondersteunend middel zijn om de perceptie over regulitis enigszins te milderen. Het voorbeeld van Planidoo, een online evenementplatform gebaseerd op cocreatie, is een voorbeeld van dergelijk interactief platform.

- Lokaal

- Actie 23: Aanbevelings- en werkplan aanpak vereenvoudiging administratieve formaliteiten (KT-MLT): De werkzaamheden die al gestart zijn om bepaalde aspecten van regulitis aan te pakken (cf. masterplan bivakplaatsen) worden voort gezet met het oog op het bereiken van concrete voorstellen of resultaten.

- **Visie**

- Vlaams

- Actie 24: Een Vlaamse Visie op Gecoördineerd Vrijwilligersbeleid ontwikkelen (KT): De leden van het HOV informatie en ervaringen laten uitwisselen over vraagstukken, beleid, acties t.a.v. vrijwilligers(werk) van hun administratie, met het oog op een draagvlak binnen de Vlaamse overheid voor interdepartementale samenwerking en afstemming op dit vlak. De diverse departementen ontwikkelen samen een ontwerpvisie voor het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid.

De acties, geclusterd met het oog op uitvoering

Bij de 24 geformuleerde acties zijn er veel overlappende elementen en zeker in de uitvoering ervan kunnen meerdere acties worden samengenomen. Zowel het HOV, als de VOV's als andere fora geven aan dat de Vlaamse Gemeenschap ambitieus is om op andere beleidsniveaus te wegen, maar geven ook aan dat de engagementen door de Vlaamse overheid m.b.t. deze andere beleidsniveaus eerder op het niveau van overleg en samenwerking zijn en dus afhankelijk zijn van beslissingen en intenties van die andere bestuursniveaus. Hieronder staan de acties geclusterd volgens de beleidsniveaus.

1.5.1 Cluster federaal

Aanpak

De Vlaamse Regering start een interbestuurlijke werkgroep op met vertegenwoordiging vanuit de betrokken federale overheidsdiensten en betrokken kabinetten. Het HOV levert als input voor dit overleg een knelpuntennota.

Onderwerpen, thema's, agendapunten

- Gelijke fiscale behandeling forfaitaire onkostenvergoeding (actie 1)
- Regeling fietsvergoeding (actie 1)
- Kinderbijslag (vrijwilligerswerk in het buitenland) (actie 1)
- Verzekering en aansprakelijkheid (actie 1)
- Andere knelpunten m.b.t. de uitvoering of interpretaties omtrent de Vrijwilligerswet (actie 2)

8 juli 2016

- Meldingsplicht RVA en Fedasil (actie 18)

Middelen

De uitvoering van deze cluster gebeurt binnen de bestaande middelen en budgetten van de Vlaamse administratie. De coördinatie en het faciliteren van dit interbestuurlijk overleg gebeurt in de schoot van het HOV.

Timing

- Najaar 2016: knelpuntennota door HOV
- Najaar 2016: samenstelling overleg, deelnemers uitnodigen
- Najaar 2016: eerste overleg

1.5.2 Cluster lokaal

Aanpak

Lokale overheden spelen een zeer belangrijke rol in het vrijwilligerswerk: door hun nabijheid en lokale verankering zijn zij vaak een eerste aanspreekpunt. Verschillende lokale overheden zetten dan ook in op vrijwilligersbeleid, zowel intern als extern, of richten vrijwilligersloketten op. De Vlaamse overheid kan een rol spelen om het belang van vrijwilligerswerk en een lokaal vrijwilligersbeleid te promoten en te sensibiliseren en de lokale besturen te ondersteunen, o.m. op vlak van informatie. In samenwerking met VVSG en eventueel een aantal lokale overheden wordt dit ondersteuningsbeleid vorm gegeven. Veel van wat als 'hinderlijke' regelgeving wordt ervaren, situeert zich op het lokale niveau.

Onderwerpen, thema's, agendapunten

- 2 Informatie en ondersteuning voor lokale besturen (acties 6 en 12)
- 3 Gemeentelijke regelgeving (actie 7 en 23)
- 4 Stimulerings- en ondersteuningsbeleid door middel van kennisdeling en goede praktijken (acties 16 en 17)

Middelen

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk loopt nog tot eind oktober 2017 een traject i.s.m. VVSG met het oog op het in kaart brengen van lokale behoeften en noden. De sensibilisering en promotie van vrijwilligerswerk en de ondersteuning ervan voor lokale besturen kan worden opgenomen binnen de globale opdracht aan een Vlaams expertisecentrum of steunpunt.

Timing

Op basis van de resultaten van het lopende traject met VSVw en VVSG moet worden bekeken op welke manier welke noden en behoeften van lokale besturen kunnen worden opgenomen binnen een duurzaam ondersteuningsaanbod vanuit een steunpuntfunctie. Het project loopt tot en met oktober 2017.

Eind 2017: evaluatie lopende traject en eventueel voorstellen voor verankering.

1.5.3 Cluster Vlaamse overheid

Aanpak

Het HOV krijgt de opdracht voor de ontwikkeling, opvolging en evaluatie van het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid. Het HOV wordt aangeduid als coördinerende structuur en rapporteert aan de Vlaamse Regering over de voortgang, evaluatie en stuurt eventueel bij. De eerste rapportering gebeurt een jaar na het van start gaan van de acties, i.c. voor het zomerreces van 2017. Deze rapportering houdt ook een rapportering in van de acties onder de clusters federale en lokale overheden.

Onderwerpen, thema's, agendapunten

- Onderzoek Vlaams initiatief m.b.t. collectieve verzekering: evaluatie provinciaal systeem, inventariseren knelpunten m.b.t. verzekering en aansprakelijkheid (burgerlijke aansprakelijkheid, bestuursaansprakelijkheid, lichamelijke ongevallen, ...), voorstel formuleren i.s.m. experts en in overleg met federaal niveau (Nationale Loterij) (actie 4)
- Vlaamse opvolging werkzaamheden van de federale Hoge Raad voor vrijwilligers (HRV): overleg tussen HOV en Vlaamse leden van de HRV (actie 8).
- Intersectorale kennisdeling: het VOV voor Cultuur en Jeugd resulteerde in het engagement om dit platform te installeren als een platform voor kennis- en expertisedeling en afstemming. In de schoot van het HOV wordt bekeken hoe dergelijk platform verbreed kan worden (actie 10).
- Ontwikkeling competentie-instrument (actie 11): op vlak van competentie-instrumenten voor vrijwilligers bestaan er uiteenlopende initiatieven. In de schoot van het HOV wordt een werkgroep opgestart die een inventarisatie doet, analyse en voorstellen formuleert voor een dergelijk instrument.
- Drempels op vlak van regelgeving en onduidelijkheden wegwerken, plan van aanpak voor administratieve vereenvoudiging en onderzoek naar mogelijkheden om wetgevingsinitiatieven preventief te toetsten op hun vrijwilligersvriendelijk karakter (acties 19, 20 en 21).
- Handleidingen en richtlijnen om organisaties en vrijwilligers wegwijs te maken in het administratief en bureaucratisch kluwen, zie bijvoorbeeld website planidoo.be (actie 22).
- Visieontwikkeling (actie 24).

Middelen

Het HOV beschikt niet over werkingsmiddelen, noch over eigen personeel om deze acties uit te voeren. Aan het HOV zijn het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de Verenigde Verenigingen toegevoegd. Beiden hebben op het thema vrijwilligerswerk een transversale positie, over de verschillende beleidsdomeinen heen, maar hebben hierbij elk een eigen rol en functie, respectievelijk expertise- en kenniscentrum en spreekbuis van het middenveld, of de vrijwilligersorganisaties bij uitstek. Voor de uitvoering van bepaalde acties wordt idealiter beroep gedaan op beide organisaties, elk vanuit die eigen rol en functie.

Beide organisaties ontvangen van de Vlaamse overheid subsidies:

- Met vzw Samen (= de Verenigde Verenigingen) is een overeenkomst gesloten in uitvoering van hoofdstuk III van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport, zoals gewijzigd op 21 maart 2014. De kernopdracht van de vzw in het kader van deze overeenkomst is de ontsluiting en ter beschikking stelling van specifieke expertise over werken aan een verenigingsvriendelijk klimaat, promotie van het verenigingsleven en creëren van een ontmoetingsplaats voor verenigingen en deze ter beschikking te stellen van het beleid en van de organisaties in de cultuur-, jeugdwerk en sportsector. Voor de uitvoering van deze opdracht ontvangt de Verenigde Verenigingen jaarlijks 60.000 euro subsidie, voor de periode 2013-2017. Bovendien sloot de Vlaamse Regering met de Verenigde Verenigingen een charter waarin o.m. de thema's 'samen vereenvoudigen' en 'vrijwilligerswerk' zijn opgenomen. Voor de uitvoering van het charter ontvangt de vzw een jaarlijkse subsidie van 60.000 euro (middelen Kancelarij en Bestuur). In uitvoering van de overeenkomst en het charter kan o.m. een aanvang worden gegeven aan de uitvoering van acties 19, 20 en 21 in verband met regulitis.
- Met vzw Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk is, op basis van dezelfde regeling als die voor de Verenigde Verenigingen, een overeenkomst gesloten voor dezelfde periode en eenzelfde subsidie, nl. 60.000 euro vanop het cultuurbudget. Met deze overeenkomst wordt aan de vzw ook een subsidie toegekend vanuit het budget van Welzijn, nl. 111.000 euro. De totale subsidie van 172.000 euro gaat naar de opdracht om als autonome organisatie het

vrijwilligerswerk te promoten en te ondersteunen. Concrete doelstellingen zijn o.m.: (1) permanent een basis aan nuttige, toegankelijke en relevante informatie over het vrijwilligerswerk aanbieden, bestemd voor een breed publiek; (2) zich positioneren op een alerte beïnvloedende en relevante wijze in de sociale en culturele context van Vlaanderen, België en de EU; (3) zich uitbouwen tot een expertisecentrum en actief en systematisch zoeken naar grenzen, mogelijkheden, tendensen, nieuwe praktijken m.b.t. het vrijwilligerswerk; (4) vrijwilligers en vrijwilligerswerk onder de aandacht brengen van de democratische politieke partijen in Vlaanderen. In het kader van het traject naar een gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid is een bijkomende overeenkomst gesloten met het VSVw voor de periode 2016-2017 en een totale subsidie van 50.000 euro (middelen Cultuur). Het VSVw krijgt hiermee de opdracht het traject te ondersteunen (o.a. secretariaat en ondersteuning HOV en VOV's en uitvoering van een aantal acties). Voor de uitvoering van een project voor lokale besturen is er bovendien nog een financiering vanuit Cera (tot oktober 2017) Binnen deze enveloppes kunnen volgende acties opgenomen worden: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 16, 17 en 24.

Heel wat acties kunnen worden opgestart in de periode 2016-2017. Op langere termijn is het evenwel nodig verduurzaming van het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid te voorzien. Pistes hiervoor dienen nog te worden uitgeklaard.

Timing

- Het HOV krijgt de opdracht om de coördinatie van de uitvoering van de acties op te nemen.
- Najaar 2016: opstart uitvoering acties.
- Voor het zomerreces 2017: het HOV rapporteert aan de Vlaamse Regering over de stand van zaken en de eventuele bijsturing van het gecoördineerd Vlaams Vrijwilligersbeleid.